

en el record (1988), *Cinc pintors olotins* (1989), *La visita oficial i altres narracions* (1989), *Visions d'una ciutat emmurallada* (1996-1997), entre d'altres.

Olot és el fil conductor dels textos d'*Altres temps, altres hores*, però Olot vist a través dels artistes, de les tradicions, dels propis records, dels paisatges de la comarca, de les festes, de les anècdotes, dels habitants, etc.

En aquest cas trobem trenta-set textos espigolats de diverses publicacions (periòdiques i volums miscel·lanis), tots ells datats entre 1979 i 2001, però que fan referència a fets que es remunten fins i tot a la darrereria del segle XIX. Així doncs, com també passa al volum dedicat a Mallorca, aquí entra en joc la memòria: el filtre dels records que impregna tota la matèria narrativa dels textos.

Postals de Mallorca conté un total de quaranta-quatre textos vinculats d'una manera o altra a la vida i la cultura mallorquines. Tots ells han estat publicats anteriorment i en molts casos revisats a l'hora d'incloure'ls en aquest recull. Si fem un cop d'ull a l'índex veurem que hi ha tres blocs de textos. En primer lloc, sota l'epígraf «Perfils alcudiençs», trobem el pregó de la festa de Sant Jaume (1993), dues col·laboracions en el llibre de la mateixa festa (anys 1968 i 1990) i una aportació a un llibre de fotografies

d'Alcúdia (1982). A continuació trobem trenta-vuit articles apareguts al *Diari de Girona* entre els anys 1990 i 1997. Aquests darrers són articles breus, de quatre o cinc pàgines cadascun —el volum és en quart—, i de temàtica ben diversa: descripcions del paisatge, de la gent, de la gastronomia; records de personatges, adquisicions històriques. Això sí, tot amarat de l'experiència i els records personals de l'autor.

Finalment, tanquen el recull dos contes: *El bot*, que narra la tràgica història d'una família que queda escapçada per una desgràcia que té lloc al mar, i *La mosca*, la fi d'un aristòcrata arruïnat que veu com el seu destí es precipita fatalment per culpa d'una mosca obstinada.

No cal dir que ha estat un encert aplegar tots aquests textos que, altrament, lligats la majoria d'ells al destí efímer de les publicacions on van aparèixer per primera vegada, s'haurien perdut irremissiblement per al lector actual. I, és clar, si es pot, també val la pena llegir aquests dos llibres en un període més aviat reduït pel contrast temàtic i paisatgístic que ens ofereixen: de la capital de la Garrotxa, a l'illa gran de les Balears.

David Prats

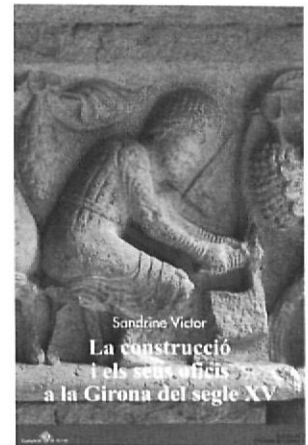

Una fita de la historiografia gironina

VICTOR, Sandrine.
La construcció i els seus oficis a la Girona del segle XV.
Col. Història de Girona, 34.
Ajuntament de Girona, 2004.
410 pàgines.

Feia temps que l'esperàvem. El nom de Sandrine Victor ja començava a ser un clàssic entre els medievalistes gironins i també entre bona part de la població atenta a la vida científica, més enllà dels amics que la jove investigadora s'ha fet en aquesta ciutat al llarg dels períodes que hi ha viscut. Un comissariat d'exposició, diversos articles especialitzats i altres publicacions de certa difusió, com ara els números corresponents dels Quaderns d'Història de la Ciutat, contribuïen a la presència reiterada d'aquest nom a Girona. Però és aquest llibre el que esperàvem: la seva tesi doctoral, que diu la darrera paraula sobre la construcció a Girona al segle XV.

Publicar una tesi demana, a poder ser, el mèrit de donar al text un format diguem-ne mengívola de cares al lector mitjà, sense que això perjudiqui la qualitat i l'amplitud de la informació que hi ha. Bé, doncs, objectiu aconseguit. El llibre està ben escrit, el contingut hi és ben organitzat i exposat de manera atractiva. Potser qui es dediqui a la

recerca hauria agraït la referència dels abundants documents citats, però cal entendre que és un preu que es paga perquè la tesi, com dèiem, esdevingui publicable. La introducció, en tot cas, condueix a la lectura tot fent la promesa d'una experiència intensa i apassionant, que es verifica a mesura que passen les pàgines. Però és obvi que aquest plaer de lectura no és fruit d'un simple artífici estilístic. De cap manera.

Perquè publicar una tesi vol dir també, i sobretot, haver-la fet (sembla obvi, però els qui s'hi troben saben que no és qualsevol cosa), i a més de tal manera que tant els seus resultats com les seves aportacions metodològiques resultin ser de prou qualitat i de prou atractiu per ser difoses en un àmbit general i no només en cercles acadèmics. Novament, objectiu aconseguit: tant per la qualitat intrínseca del treball com pel fet que s'ha inscrit en una comunitat, la dels gironins, que ha estat especialment receptiva, potser

NOVETATS

- IGLÉSIAS FRANCH, Narcís. *Una revisió de Fabra, una crítica a la norma. L'obra lingüística de Josep Calveras*. Girona: CCG, 2005. 308 p.
- KLEIN, Elka [traducció d'Eduard Feliu]. *Documents hebraics de la Catalunya medieval, 1117-1316*. Barcelona/Girona: Societat Catalana d'Estudis Hebraics/Patronat Municipal Call de Girona, 2004. 236 p.
- MADRENAS I BAHÍ, Lluís. *Arbres monumentals Baix Empordà*. Valls: Cossetània, 2005. 263 p.
- MALUQUER I FERRER, Joaquim [edició]. *Marines i boscatges. Als cent anys de l'eclosió literària de Joaquim Ruyra*. Girona: Universitat Catalana d'Estiu/Universitat de Girona/Galerada, 2004. 446 p.
- MASFERRER I TOLOSA, Amadeu. *Tot sol i a les fosques*. Girona: CCG, 2005. 160 p.
- MINISTRAL I MASIÀ, Jaume. *Ciutat petita i delicada*. Girona: CCG, 2005. 304 p.
- MOLINAS I FALGUERAS, Lluís. *Els Fogons de l'àvia Dolors. Recptes i records*. Girona: Diputació, 2004. 99 p.
- MONJAS, Lluís; SOLÀ, Xavier; PEREA, Eugeni; PUIGVERT, Joaquim M. *Les visites pastorals. Dels orígens medievals a l'època contemporània*. Girona: CCG, 2004. 302 p.
- MUNTADA VENDRELL, Lluís. *Torres Monzó. El dret a mirar*. Girona: Ajuntament/Fàbrica de Gel, 2004. 98 p.
- NETTLE, Daniel; ROMAINE, Suzanne [traducció de Josep Cortadellas i Joan Ferrer]. *Veus que s'apaguen*. Girona: Universitat de Girona/CCG, 2004. 321 p.
- NOGUÉ I PUIGVERT, Pep. *La cuina de les terres gironines*. Valls: Cossetània, 2005. 159 p.
- Okupa't la nit*. Girona: Ajuntament, 2004. 46 p.
- PALLISERA DÍAZ, Maria; RIUS BONJOCH, Maria. *La Inserció laboral a l'Administració de la Generalitat de Catalunya de persones amb capacitat intel·lectual límit*. Girona:

més que en altres casos d'investigacions locals. Victor ha realitzat un estudi des d'una perspectiva àmplia, interdisciplinària, que s'ha basat en la consulta i el tractament d'una importantíssima quantitat de documentació; ha disseccionat, prou completament i sovint de manera microhistòrica, un conjunt ben acotat com el del gremi de la construcció a la Girona del quatre-cents, sense oblidar la seva atenció particular a l'obra per excel·lència del període, la catedral gòtica, monument clau de la Girona d'ahir i d'avui. La tria no és casual: tant la documentació com la definició del sector constructiu, i també alguns dels edificis que s'hi relacionen, revesteixen el tema d'un indubtable interès, del qual en són testimonis altres avenços en aquest sentit, com la prou recent (2001) publicació de Gemma Domènech sobre la confraria dels Sants Màrtirs (*Oficis i arts de la construcció a Girona, 1419-1833*), una altra tesi doctoral, per cert. Per definir breument el treball de Victor, podríem dir que transcendeix gairebé l'estudi del cas gràcies a la seva molt àmplia base, la qual cosa permet arribar a sòlides conclusions històriques.

Perquè, ultra la impressió d'especialització que podria produir una aproximació superficial al llibre, estem parlant d'això, d'història. Diu Anna Pagans en prologar el llibre que

Catalunya i Girona deuen molt als historiadors francesos. Si m'ho permeteu, diria que només de mirar l'índex ja es veu que aquesta tesi està feta «a la francesa», en el millor sentit que l'expressió pugui tenir, i això contribueix a actualitzar l'afirmació del pròleg. Ara sí, doncs, definitivament. Ja tenim el llibre a les mans. La historiografia de Girona ja no es podrà pensar en la seva globalitat sense afegir-hi aquest nom: el de Sandrine Victor.

Marc Sureda

De la relitat al joc

FITA, Domènec.
Fita-Girona.
Fundació Fita.
Girona, 2004.
254 pàgines.

La Fundació Fita, que té entre els seus propòsits el de divulgar l'obra de l'artista gironí, ha donat un altre pas amb l'edició d'un nou llibre, profusament il·lustrat, on s'aplega la mirada de Domènec Fita damunt la seva ciutat: *Fita-Girona*. El binomi hi apareix més indescindible que mai i, malgrat la forta personalitat d'ambdós, la terra i l'artista, malgrat el pes de la història en l'una i la tradició de la modernitat en l'altre, es demostra una vegada més que aquesta mena de confrontacions no poden ser sinó enriquidores.

Després de la introducció de Jordi Falgàs i la presentació del mateix artista, el corpus de l'obra ve a ser l'autobiografia d'una mirada damunt d'un model. Dividit en tres parts, a la darrera plana es constata com la presència de la seva ciutat ha estat gairebé una constant en l'obra de Fita des de l'inici de la seva trajectòria, quan sota el mestratge de Joan Carrera es deixava seduir per la Girona vella mentre en dibuixava detalls, racons i clarobscur, tot seguint una tradició realista dins la qual, tanmateix, destaca un original sentit de la composició. Després d'un llarg parèntesi ocupat per la formació a Olot i Barcelona i per les exigències de la dedicació professional a l'escultura, el retorn al tema gironí es produeix en el període 74-94, la segona part del llibre. Les primeres pintures d'aquest nou període mostren un Fita rebec amb la pròpia tradició, amb *vedute* a Sant Daniel o a la Girona vella posteriorment arrugades, estripades o tacades: maltractades. Els resultats, però, mostren